

T

DE VERMOGENSMUTATIE ALS BELASTBARE GRONDSLAG

Tekenen en indiciën – stand van zaken 2023

Auteurs

1

TISHA DUJARDIN

Associate Tuerlinckx Fiscale Advocaten
E-mail: tisha.dujardin@tuerlinckx.eu

m.m.v.

JAN TUERLINCKX

Advocaat-Partner Tuerlinckx Fiscale Advocaten
E-mail: jan.tuerlinckx@tuerlinckx.eu

TX

1. Inleiding	3
2. De bewijslast van de belastingadministratie – een wettelijk vermoeden	4
2.1. Het wettelijk vermoeden van tekenen en indiciën vanuit formeel oogpunt	4
2.1.1. Wettelijke grondslag	4
2.1.2. De onderzoeksbevoegdheden van de belastingadministratie	5
2.1.3. Aanslagtermijnen	9
2.1.4. Periode van de indiciaire afrekening	11
2.1.5. De belastingverhoging	13
2.2. De bewijslast van de belastingadministratie in het materieel belastingrecht	14
2.2.1. Voorbeelden van tekenen en indiciën in de rechtspraak	15
2.2.2. Kwalificatie van het belastbaar inkomen	19
3. De bewijslast van de belastingplichtige – tegenbewijs	21
3.1. De belastingplichtige kan het bewijs van de hogere graad van goedheid betwisten	21
3.1.1. Willekeurige aanslag	21
3.1.2. Hertaxatie en subsidiaire aanslag in kader van artikel 341 WIB	22
3.2. De belastingplichtige kan aantonen dat hij over voldoende inkomsten beschikte om de betreffende uitgaven te financieren	24
3.2.1. De belastingplichtige dient niet aan te tonen dat de financiële middelen daadwerkelijk werden aangewend voor de uitgave maar moet dit wel aannemelijk maken	24
3.2.2. Redelijke bewijslast en het onmogelijk te leveren negatief bewijs	26
3.2.3. Voorbeelden van tegenbewijzen uit de rechtspraak	27
Tuerlinckx Tax Lawyers	32

1. Inleiding

De aanslag op tekenen en indiciën houdt het fiscaal landschap al decennialang in de ban. Hoewel het artikel 341 Wetboek Inkomstenbelastingen zelf onaangeroerd is gebleven sinds de invoering van het Wetboek Inkomstenbelastingen in 1992, heeft de rechtspraak hieromtrent niet stilgestaan.

De laatste jaren zijn wederom verschillende uitspraken van de Belgische hoven en rechtbanken gepubliceerd. Het is dan ook essentieel om de evoluties van het wettelijk vermoeden te analyseren en deze naast de meest recente rechtspraak te leggen.

Het wetsartikel wordt voornamelijk gekenmerkt door de bewijslastverdeling die het met zich meebrengt. Vanwege die reden wordt hierna eerst ingezoomd op de bewijslast van de belastingadministratie en de moeilijkheden die daarmee gepaard gaan op formeel en materieel vlak.

Vervolgens zal worden ingezoomd op de bewijslast van de belastingplichtige die het tegenbewijs moet leveren. In de praktische voorbeelden zal opgemerkt worden dat de rechtspraak soms verregaande bewijzen van de belastingplichtige verlangt. Daartegenover staat evenwel de redelijkheid die bij dit tegenbewijs aan de dag gebracht moet worden, alsook het gegeven dat dit soms leidt tot het leveren van een negatief of onmogelijk bewijs.

Door de volledige bijdrage heen wordt rekening gehouden met de elementen die relevant zijn voor de praktijk en worden verschillende voorbeelden uit de rechtspraak besproken.

2. De bewijslast van de belastingadministratie – een wettelijk vermoeden

2.1. Het wettelijk vermoeden van tekenen en indiciën vanuit formeel oogpunt

2.1.1. Wettelijke grondslag

Artikel 341 WIB luidt als volgt:

“Behoudens tegenbewijs mag de raming van de belastbare grondslag, zowel voor rechtspersonen als voor natuurlijke personen, worden gedaan volgens tekenen en indiciën waaruit een hogere graad van gegoedheid blijkt dan uit de aangegeven inkomsten.

Wanneer het tegenbewijs van de belastingplichtige betrekking heeft op verkopen van roerende waarden of andere financiële instrumenten die hij zich als belegging heeft aangeschaft, hebben de ingeroepen aankoop- of verkoopborderellen of -documenten tegenover de administratie belast met de vestiging van de inkomstenbelastingen slechts bewijskracht indien ze de vermelding “op naam” dragen en zijn opgesteld ten name van de belastingplichtige of van de personen van wie hij de rechthebbende is.”

De belastingadministratie beschikt over enkele wettelijke vermoedens die zij kan aanwenden voor het ramen van de belastbare grondslag in hoofde van een natuurlijke persoon of rechtspersoon. Artikel 341 WIB betreft zo'n wettelijk vermoeden. De belastingadministratie vergelijkt de levensstijl en de maatschappelijke stand van een belastingplichtige met de door hem aangegeven inkomsten gedurende een bepaalde periode. In het geval de levensstijl van een belastingplichtige en de uitgaven die daarmee gepaard gaan, wijzen op een hogere graad van gegoedheid dan deze die blijkt uit de aangegeven inkomsten maken dit tekenen en indiciën van een hogere graad van gegoedheid uit. Artikel 341 WIB bepaalt dat die hogere graad van gegoedheid wordt vermoed voort te komen uit en dus bekostigd werd met niet aangegeven belastbare inkomsten van dat belastbaar tijdperk.

Artikel 341 WIB kan enkel worden aangewend bij het belasten van de inkomsten van Belgische rijksinwoners. Dit wettelijk vermoeden kan niet worden toegepast in het kader van de belasting niet-inwoners aangezien artikel 341 WIB het wereldinkomen van een belastingplichtige viseert en artikel 228 WIB enkel het belastbare inkomen met Belgische oorsprong.¹

Artikel 341 WIB is een bewijsmiddel dat is voorbehouden voor de belastingadministratie. De belastingplichtige kan dit wettelijk vermoeden niet aanwenden om aan haar bewijslast te voldoen.²

Dit werd recent door het Hof van Cassatie bevestigd. In het dossier was er sprake van een indiciair overschot voor een bepaald aanslagjaar. De belastingplichtige meende dat dit indiciair overschot als tegenbewijs in aanmerking kwam voor het daaropvolgende aanslagjaar. De belastingplichtige stelde dat het tegenstrijdig zou zijn als het resultaat van de indiciaire afrekening voor een bepaald aanslagjaar enkel tegenstelbaar zou zijn aan de belastingplichtige, terwijl de belastingadministratie hier niet door gebonden zou zijn. Het Hof oordeelde *3het aanwenden van tekenen en indiciën als vermoeden is een bewijsmiddel dat enkel door de administratie kan worden gebruikt. De belastingplichtige kan zich als tegenbewijs beroepen op het uit de tekenen en indiciën voortvloeiend vermoeden. Dit betekent nochtans niet dat deze indiciaire verantwoording steeds kan gelden voor het daarop volgende aanslagjaar.*³

2.1.2. De onderzoeksbevoegdheden van de belastingadministratie

Methetoogophetvoldoenvanhaarbewijslastkande belastingadministratie beroep doen op de in de wet voorgeschreven onderzoeksbevoegdheden en alle nodige gegevens en informatie verzamelen. Bij het vaststellen van de tekenen en indiciën dient de belastingadministratie de verdeling van de bewijslast evenwel te respecteren. De onderzoeksbevoegdheden van de belastingadministratie mogen niet op die wijze worden aangewend dat ze de bewijslast zouden omdraaien.

1 Antwerpen 27 februari 1995, *AFT* 1995, 253.

2 Cass. 22 maart 1990, *FJF*, nr. 90, 110.

3 Cass. 21 april 2022, AR F.19.0131.N, www.monkey.be.

Gedurende de controle van de inkomsten en de uitgaven van een belastingplichtige kan de belastingadministratie steeds beroep doen op artikelen 315 e.v. WIB. Deze onderzoeksbevoegdheden worden op zich niet strijdig bevonden met de bewijslastverdeling.⁴ Traditioneel wordt er evenwel een strikte beoordeling gemaakt van de bewijslastverdeling bij de toepassing van artikel 341 WIB.⁵

De administratieve commentaren stellen uitdrukkelijk dat het de taxatieambtenaar is die, zonder daarbij de belastingplichtige te betrekken, de tekenen en indiciën moet opsommen en aantonen. Het zijn namelijk die elementen die de onontbeerlijke grondslag vormen voor een aanslag op grond van artikel 341 WIB.⁶ Door de minister werd dit standpunt bevestigd.⁷ Daar tegenover staat de medewerkingsverplichting in hoofde van de belastingplichtige die in de praktijk geregeld discussie veroorzaakt.

In die zin is het de belastingadministratie niet toegelaten een eigen willekeurige raming op te maken in een bericht van wijziging van aangifte, om vervolgens de taxatie te steunen op de gegevens verstrekt door de belastingplichtige in het antwoord op het bericht van wijziging van aangifte. Het hof van beroep te Brussel oordeelde dat de belastingadministratie hierdoor de bewijslast omkeert.⁸

2.1.2.1. De vraag om inlichtingen

Overeenkomstig artikel 316 WIB kan de belastingadministratie steeds de nodige inlichtingen verkrijgen bij de belastingplichtige door het verzenden van een vraag om inlichtingen. Dit vraagrecht brengt de belastingadministratie geregeld in verleiding om de op haar rustende bewijslast te laten invullen door de belastingplichtige. Dit is evenwel in strijd met de verdeling van de bewijslast van artikel 341 WIB. In de praktijk rijzen veel discussies omtrent de (te) ruime toepassing van vraagrecht enerzijds, en de (on)verzoenbaarheid van de vraag om inlichtingen met artikel 341 WIB anderzijds.

4 W. HUBER "Indiciaire taxatie: de bewijslast en het vraagrecht van de administratie", *Fiscaal Praktijkboek 2007-2008*, 164.

5 W. HUBER "Indiciaire taxatie: de bewijslast en het vraagrecht van de administratie", *Fiscaal Praktijkboek 2007-2008*, 172.

6 *Com. IB* nr. 341/12.

7 W. HUBER "Indiciaire taxatie: de bewijslast en het vraagrecht van de administratie", *Fiscaal Praktijkboek 2007-2008*, 173; Vr. nr. 3-4236, 2 juni 2006, *Vr. & Antw.*, Senaat 2005-2006, nr. 3-63, 6020; Vr. nr. 977, 10 november 2005, *Vr. & Antw.*, Kamer 2005-2006, nr. 112, 21087-21091; Vr. nr. 717, 8 juni 2001, *Vr. & Antw.* Kamer 2002-2003, nr. 149, 18953-18954.

8 Brussel 25 november 2010, rolnr. 2005/AR/1547, www.taxwin.be.

Bijvoorbeeld het stellen van een algemene vraag om inlichtingen waarbij de belastingplichtige wordt gevraagd een overzicht te geven van al zijn uitgaven in een bepaalde periode is niet toegelaten.⁹ Een vraag om inlichtingen mag immers geen 'fishing expedition' uitmaken waarbij een lange vragenlijst wordt opgesteld en aan de belastingplichtige wordt bezorgd zonder concrete aanleiding daartoe. Een vraag om inlichtingen omtrent een verrichting waarvan de belastingadministratie reeds kennis heeft, doch meer inlichtingen wil verkrijgen, is wel toegelaten.¹⁰

Een eenvoudig voorbeeld betreft de vraag om inlichtingen over de aankoop van een wagen. Het is de belastingadministratie niet toegelaten aan de belastingplichtige de vraag te stellen welke wagens hij in een bepaald belastbaar tijdperk heeft aangekocht. In het geval een belastingplichtige een wagen heeft aangekocht, is het de belastingadministratie wel toegelaten naar aanleiding van die aankoop vragen te stellen over de gelden die daarvoor werden aangewend.

In haar arrest van 7 mei 2019 diende het hof van beroep te oordelen over de geldigheid van een vraag om inlichtingen. Naar aanleiding van een fiscaal onderzoek van een belastingplichtige omtrent de jaren 2008 tot 2011 stelt de belastingadministratie een vraag om inlichtingen aan de belastingplichtige met het verzoek de rekeninguittreksels te bezorgen voor aanslagjaar 2013 van alle persoonlijke rekeningen. De belastingadministratie had evenwel geen gegevens voorhanden omtrent verrichtingen waarnaar onderzoek zou moeten worden gedaan maar meende zonder meer te kunnen vermoeden dat de frauduleuze praktijk die was vastgesteld in de jaren 2008 tot 2011 zich zou hebben voortgezet in kalenderjaar 2012. Het opvragen van alle bankgegevens van de rekeningen, is niet voldoende gericht en daarom in strijd met het wettelijk kader van de vraag om inlichtingen, zo stelt het hof.¹¹

Het vraagrecht van artikel 316 WIB mag aldus niet te ruim worden geïnterpreteerd. Het artikel zelf houdt al enkele beperkingen in. Ten eerste blijkt uit de laatste zinsnede van het artikel dat geen vragen mogen worden gesteld waarvan de fiscale relevantie niet onmiddellijk duidelijk is of die slechts eventueel een fiscaal belang zullen hebben afhankelijk van het antwoord op de betreffende vragen. Met andere woorden, als niet op voorhand met zekerheid kan worden uitgemaakt of de vraag fiscaal relevant is, dan mag de belastingadministratie deze niet stellen.¹²

9 W. HUBER, "Bewijs en verweer bij indiciaire taxatie", *AFT* 1996, nr. 1, 6.

10 J. VANDEN BRANDEN en J. ROSELETH, *Fiscale procedure inkomstenbelastingen*, 2019, 114.

11 Gent 7 mei 2019, rolnr. 2018/AR/159, www.taxwin.be.

12 F. EERENS, "De vraag om inlichtingen: vraag maar raak?", *TFR* 2015/9, nr. 481.

Daarnaast stelt de rechtsleer dat uit artikel 317 WIB blijkt dat de belastingadministratie voorafgaand kennis moet hebben van een bepaalde verrichting vooraleer zij hier vragen over kan stellen. Immers, uit artikel 317 WIB volgt dat de vraag om inlichtingen mag slaan op “alle verrichtingen waaraan de belastingplichtige heeft deelgenomen”.¹³

Uit voorgaande kan worden besloten dat de belastingadministratie geen vragen kan stellen om het bestaan van fiscaal relevante elementen te ontdekken.¹⁴ Hier tegenover staat evenwel het veelbesproken arrest van het Hof van Cassatie van 4 januari 2007 waarin het Hof oordeelt dat tekenen en indiciën aan het licht kunnen komen door de inlichtingen die de belastingplichtige heeft verstrekt in een antwoord op een vraag om inlichtingen.¹⁵ Desalniettemin moet hierbij rekening worden gehouden met voormelde beperkingen die blijken uit de wetgeving zelf. Dit wordt immers ook door de belastingadministratie zelf bevestigd in haar administratieve commentaren.¹⁶

2.1.2.2. *Het bankonderzoek*

In het kader van de aanslag op grond van tekenen en indiciën kan de belastingadministratie eveneens een vraag om inlichtingen stellen aan de financiële instellingen. Artikel 322, §2 WIB voorziet uitdrukkelijk in die mogelijkheid en vereist hierbij niet dat er aanwijzingen van belastingontduiking worden aangetoond. Het is voldoende dat de belastingadministratie zich voorneemt een aanslag te vestigen op basis van tekenen en indiciën.

De belastingadministratie dient evenwel steeds eerst de belastingplichtige te contacteren en aan hem de gegevens te vragen, vooraleer zij zich kan wenden tot de financiële instellingen. Hiervoor zal de belastingadministratie een vraag om inlichtingen richten aan de belastingplichtige waarbij wordt uiteengezet dat zij het voornemen heeft om artikel 341 WIB toe te passen en in het kader daarvan beroep doet op artikel 322, §2 WIB. Daarbij moet uitdrukkelijk worden opgenomen dat in het geval de belastingplichtige weigert de gegevens te bezorgen, de belastingadministratie zich kan wenden tot de financiële instellingen.

13 F. EERENS, “De vraag om inlichtingen: vraag maar raak?”, *TFR* 2015/9, nr. 481; P. VANDEPUTTE, “De vraag om inlichtingen, een onderzoek naar de draagwijdte van enkele geselecteerde bepalingen uit het Wetboek Inkomstenbelastingen (art. 222, 223, 228 tot 230, 240 en 241 WIB)”, *Fiskofoon* 1986, nr. 66, 272; M. MAUS, *De grenzen van de fiscale controle*, 2005, 200; W. HUBER, “De vraag om inlichtingen in het kader van de indiciaire taxatie (noot onder Cass. 4 januari 2007)”, *TFR* 2007/9, nr. 321.

14 W. HUBER, “De vraag om inlichtingen in het kader van de indiciaire taxatie (noot onder Cass. 4 januari 2007)”, *TFR* 2007/9, nr. 321.

15 Cass. 4 januari 2007, *TFR* 2007, 371.

16 Ci.RH.81/548.628, 29 juli 2002, Richtlijnen i.v.m. de relatie tussen de belastingplichtige en de taxatieambtenaar, www.monkey.be; *Com. IB* nr. 341/13.

De taxatieambtenaar zal door het voeren van een onderzoek moeten vaststellen dat hij over gegevens beschikt op basis waarvan hij meent dat het onderzoek eventueel kan leiden tot toepassing van artikel 341 WIB, vooraleer het bankgeheim kan worden opgeheven.¹⁷

De belastingadministratie zal in de vraag om inlichtingen aan de belastingplichtige meedelen op grond van welke gegevens zij meent dat er sprake is van een indiciaal tekort. Dit betreft o.i. een eerste mogelijkheid voor de belastingplichtige om het tegenbewijs te leveren. In het geval het indiciaal tekort wordt weerlegd, kan men geen beroep meer doen op artikel 322, §2 WIB om het bankgeheim op te heffen.

2.1.3. Aanslagtermijnen

Overeenkomstig artikel 354, eerste lid WIB kan de aanslag op grond van artikel 341 WIB worden gevestigd gedurende een termijn van drie jaar vanaf 1 januari van het aanslagjaar.

De aanslag kan ook worden gevestigd op grond van de buitengewone aanslagtermijnen van artikel 358, §1, 3° WIB.¹⁸ In de praktijk komt het geregeld voor dat de belastingadministratie inzage neemt in een gerechtsdossier en uit de rechtsvordering bepaalde indicieën blijken. Vervolgens zal zij deze indicieën kunnen taxeren op grond van artikel 341 WIB. Hierbij is het niet noodzakelijk dat de rechtsvordering het bestaan van niet-aangegeven inkomsten aantoonst. Het is noodzakelijk, doch voldoende dat de rechtsvorderingen feiten aan het licht brengt die de belastingadministratie toelaten artikel 341 WIB hierop toe te passen.¹⁹ Dit is niet het geval wanneer de belastingadministratie na inzage te hebben genomen van een gerechtsdossier, de jaarrekeningen gaat raadplegen en overeenkomstig die documenten een indiciaal tekort gaat vaststellen in hoofde van de belastingplichtige ten gevolge van de stijging van de rekening-courant. Bijgevolg wijst niet de rechtsvordering uit dat er niet-aangegeven inkomsten zijn, maar wel de informatie verkregen van het KBO en de interne databank van de belastingadministratie, waardoor de uitgebreide aanslagtermijn van artikel 358, §1, 3° WIB niet kan worden toegepast.²⁰

17 *Com. IB nr.341/20.*

18 Arbitragehof 21 december 2004, *FJF* 2005/169; Rb. Luik 9 januari 2014, *FJF* 2018/4.

19 Rb. Antwerpen 4 juni 2018, rolNr. 17/2214/A, www.taxwin.be.

20 Antwerpen 23 maart 2021, rolNr. 2018/AR/1475, *FJF* 2022/4, 579.

Ook de termijn van artikel 358, §1, 1° WIB inzake bewijskrachtige gegevens kan worden aangewend voor een taxatie op grond van tekenen en indiciën. In dit geval kunnen de gegevens verstrekt door de belastingplichtige bewijskrachtige gegevens vormen. Die bewijskrachtige gegevens kunnen op hun beurt dan een teken en indicie zijn in de zin van artikel 341 WIB.²¹

Wanneer de belastingadministratie inzage neemt in een gerechtsdossier en gegevens in handen krijgt over belangrijke tegoeden op de bankrekeningen van een belastingplichtige kan zij enkel hierover een

vraag om inlichtingen sturen in het geval zij zich beroept op de gewone aanslagtermijn van artikel 354 WIB. In het geval de belastingadministratie beroep doet op de bijzondere aanslagtermijn van artikel 358, 3° WIB beschikt zij evenwel niet over een bijzondere/uitgebreide onderzoekstermijn en kan zij aldus geen bijkomende onderzoeksdaten stellen.

Lagere rechtspraak en ook rechtsleer waren in het verleden van mening dat fraudetermijn van (oud)²² artikel 354, tweede lid WIB niet kan worden aangewend. Het wettelijk vermoeden van artikel 341 WIB houdt volgens hen geen vermoeden in omtrent de inbreuk op de fiscale wetgeving, noch dat deze zou gepleegd zijn met bedrieglijk opzet of oogmerk om te schaden.²³ Het Hof van Cassatie oordeelde evenwel in 2002 dat ook de fraudetermijn van (oud)²⁴ artikel 354, tweede lid WIB kan worden toegepast bij een indiciaire taxatie in geval van een inbreuk op de bepalingen van het WIB die werd begaan met bedrieglijk opzet of oogmerk om te schaden.²⁵ Vanzelfsprekend zal de belastingadministratie dit bedrieglijk opzet of oogmerk om te schaden moeten bewijzen vooraleer zij de uitgebreide termijn kan toepassen.

21 Antwerpen 7 oktober 2019, rolnr. 2018/AR/569, *FJF* 2020/5, 83

22 Sinds aanslagjaar 2023 is de fraudetermijn opgenomen in nieuw artikel 354, §2 WIB (Art. 102 van de Wet van 30 November 2022).

23 W. HUBER, "Bewijs en verweer bij indiciaire taxatie", *AFT* 1996, nr. 1, 7; Brussel 25 november 2010, *Fisc. Koer.* 2010, 701.

24 Sinds aanslagjaar 2023 is de fraudetermijn opgenomen in nieuw artikel 354, §2 WIB (Art. 102 van de Wet van 30 November 2022).

25 Cass. 27 juni 2002, *Arr. Cass.* 2002, afl. 6-8, 1665; *Com. IB* nr. 354/25.

2.1.4. Periode van de indiciaire afrekening

Vanzelfsprekend dient de indiciaire afrekening te worden opgemaakt voor eenzelfde belastbaar tijdperk. Het is vaststaande rechtspraak dat het indiciair tekort wordt vermoed voort te komen uit belastbare inkomsten behaald gedurende het belastbaar tijdperk waarop dit indiciair tekort betrekking heeft.

Dit belastbaar tijdperk kan een enkel aanslagjaar betreffen maar ook meerdere aanslagjaren, afhankelijk van de aard van de uitgaven. Indien bij de indiciaire afrekening enkel gebruikelijke uitgaven in aanmerking worden genomen, bestaat er geen noodzaak om de afrekening over meerdere jaren te spreiden. Indien evenwel een buitengewone uitgave in aanmerking wordt genomen, is het onvoldoende om de indiciaire afrekening te beperken tot het aanslagjaar waarin de uitgave wordt gedaan. Immers, zo stelde de rechtspraak, er kan niet redelijk worden aangenomen dat die uitgave voortkomt uit inkomsten van dat enkele jaar.²⁶

Zo ook oordeelde de rechtbank van eerste aanleg te Leuven in haar vonnis van 1 december 2017. *In casu* betrof de enige indicie de aankoop van een onroerend goed ten bedrage van 260.000 EUR. De belastingadministratie beperkte de indiciaire afrekening tot een belastbaar tijdperk van één jaar. De rechtbank oordeelde dat het weerhouden bedrag van 260.000 EUR redelijkerwijze niet aanzien kan worden als indicie van een hogere graad van gegoedheid ten opzichte van de inkomsten van één enkel jaar. De rechtbank vervolgt dat niet in redelijkheid kan worden geoordeeld dat de belastingplichtige de aankoop van het onroerend goed heeft gefinancierd met middelen die uitsluitend voorkwamen van inkomsten van het jaar waarin het werd aangekocht.²⁷

Andere rechtspraak oordeelt echter dat belastingadministratie er van mag uitgaan dat een investering werd gedaan met de inkomsten verkregen in het belastbaar tijdperk waarin de investering werd gedaan. Het is vervolgens aan de belastingplichtige om aannemelijk te maken dat de investering betrekking heeft op meerdere jaren.²⁸ Het hof van beroep te Gent oordeelde in die zin in haar arrest van 4 november 2014.

26 W. HUBER, "Bewijs en verweer bij indiciaire taxatie", *AFT* 1996, nr. 1, 7-9; Antwerpen 6 mei 2001, *FJF* 2001/138; Brussel 18 april 2008, *Fisc. Koer.* 2008, afl. 9, 496; Gent 4 mei 2010, *Fisc. Koer.* 2010, afl. 232, 20.

27 Rb. Leuven 1 december 2017, *TFR* 2018/17, nr. 549.

28 Antwerpen 9 januari 2007, www.taxwin.be; J. VANDEN BRANDEN en J. ROSELETH, *Fiscale procedure inkomstenbelastingen*, 2019, 112.

Opnieuw ging het over de aankoop van een onroerend goed waarbij de belastingadministratie de indiciaire afrekening had beperkt tot één aanslagjaar. Het hof oordeelde dat artikel 341 WIB toelaat voor één welbepaald jaar vast te stellen dat de aangegeven inkomsten ontoereikend waren voor de uitgaven die voor datzelfde jaar werden gefinancierd. Het is vervolgens aan de belastingplichtige om het tegenbewijs te leveren en aan te tonen dat de aangewende gelden voor de betreffende uitgaven hun oorsprong vinden in vroegere jaren.²⁹

Het Hof van Cassatie diende zich hieromtrent recent uit te spreken. *In casu* ging het over een belegging door een belastingplichtige van 740.000 EUR bij een beleggingsvennootschap in inkomstenjaar 2010. De belastingadministratie heeft dit bedrag als indicie aangemerkt in de indiciaire afrekening voor inkomstenjaar 2010 en besluit tot een indiciaal tekort van 723.567,81 EUR. De appelrechter oordeelde dat de belastingadministratie niet zonder meer kon aannemen dat de belastingplichtige in één jaar tijd voor een bedrag van 740.000 EUR inkomsten zou hebben verkregen en dat de indiciaire afrekening over meerdere jaren opgemaakt moest worden. Het Hof van Cassatie verbreekt evenwel dit arrest en stelt dat het hof van beroep het wettelijk vermoeden van artikel 341 WIB miskent door bij de administratie de bewijslast te leggen dat de hogere gegoedheid voortkomt van inkomsten uit een vroeger tijdvak.³⁰

Het Hof van Cassatie sluit zich dus aan bij de rechtspraak die oordeelt dat het aan de belastingplichtige is om aan te tonen dat de aangewende gelden voortkomen uit inkomsten van oudere jaren.

29 Gent 4 november 2014, *Fiscoloog* 2015, afl. 1418, 11; vgl. Brussel 3 maart 2020, 2015/AF/190, *Fisc. Koer.* 2020, 184-185.

30 Cass. 14 oktober 2021, rolnr. F.20.0047.N, www.taxwin.be.

2.1.5. De belastingverhoging

In het verleden werd door de rechtsleer en de rechtspraak gemotiveerd dat bij de taxatie van indiciair tekort geen belastingverhoging kan worden opgelegd. De auteurs besloten dat de taxatie op basis van tekenen en indiciën niet impliceert of doet vermoeden dat een aangifte onvolledig of onjuist ingediend zou zijn. Daarenboven kan op geen enkele wijze een inkomen van onbepaalde oorsprong worden aangegeven in de aangifte waardoor de niet-aangifte ervan niet kan leiden tot een onjuiste of onvolledige aangifte.³¹

Inmiddels lijkt de rechtsleer van dit standpunt te zijn afgestapt in navolging van het arrest van het Hof van Cassatie. In 1998 heeft het Hof geoordeeld dat het indiciair tekort moet worden beschouwd als een belastbaar inkomen en een belastbaar inkomen door de belastingplichtige moet worden aangegeven. Bijgevolg wijst een indiciair tekort op de onjuistheid of de onvolledigheid van de ingediende aangifte en kan aldus een belastingverhoging worden opgelegd.³²

Vandaag wordt bijgevolg steeds een belastingverhoging overeenkomstig artikel 444 WIB en 225 KB/WIB opgelegd wanneer een indiciair tekort wordt vastgesteld.

31 W. HUBER, "Bewijs en verweer bij indiciaire taxatie", *AFT* 1996, nr. 1, 16; Antwerpen 4 juni 1996, *Fisc. Koer.* 1996, 445; Antwerpen 18 december 1995, *FJF*, nr. 96/67.

32 Cass. 17 september 1998, *JDF* 1999, 58; Cass. 15 oktober 1998, *FJF*, nr. 98/266; Cass. 5 februari 1999, *TFR* 1999, 213; Cass. 15 oktober 1998, *FJF*, nr. 1998/266; Antwerpen 9 september 2014, rolnr. 2013/AR/2535, www.monkey.be; J. VANDEN BRANDEN en J. ROSELETH, *Fiscale procedure inkomstenbelastingen*, 2019, 113.

2.2. De bewijslast van de belastingadministratie in het materieel belastingrecht

Belastingadministratie draagt de bewijslast en dient een indiciaire afrekening te maken. Hierbij verzamelt de belastingadministratie het bestaan en de kost van de tekenen en indiciën van eenzelfde periode en zet deze tegenover de inkomsten van diezelfde periode. Wanneer een hoger bedrag aan uitgaven dan aan inkomsten kan worden vastgesteld, zal de belastingadministratie dit indiciair tekort belasten.

De belastingadministratie draagt hierbij een dubbele bewijslast³³:

- 1) Met concrete elementen de gegoedheid aantonen;
- 2) Bewijzen over welke bedragen de belastingplichtige moet beschikken om die gegoedheid te bekostigen.

Het bestaan en de kost van de tekenen en indiciën moet aangetoond worden met voldoende bekende of vaststaande en zekere gegevens. De belastingadministratie kan zich hierbij steunen op vermoedens, doch de rechtspraak vereist dat het feitelijk vermoeden wordt gebaseerd op bekende feiten die werkelijk bekend, onbetwistbaar vaststaan en voor geen betwisting vatbaar zijn.³⁴ Daarenboven moet de belastingadministratie de feitelijke gegevens nauwkeurig weergeven.³⁵

De belastingadministratie dient echter niet de oorsprong en de aard van de gelden waarmee de indiciën werden gefinancierd, aan te tonen.³⁶ Zij moet wel alle uitgaven vergelijken met alle inkomsten en kan bijgevolg niet zomaar een bepaalde uitgave met een bepaald inkomen vergelijken.³⁷

33 B. VANDEN BERGHE, "Belastingheffing volgens tekenen en indiciën – II. Rechtspraakoverzicht", *AFT* 2012, nr. 4, 26.

34 Antwerpen 15 april 2008, 1986/FR/54, www.monkey.be; Antwerpen 15 april 2008, 1994/FR/480, www.monkey.be; Antwerpen 21 juni 2005, *TFR* 2006, afl. 311, 924; B. VANDEN BERGHE, "Belastingheffing volgens tekenen en indiciën – II. Rechtspraakoverzicht", *AFT* 2012, nr. 4, 22; Rb. Antwerpen 26 maart 2018, rolnr. 13/6778/A, www.taxwin.be; Rb. Antwerpen 26 maart 2018, rolnrs. 13/6157/A en 14/4587/A, www.taxwin.be; Rb. Antwerpen 8 oktober 2018, rolnr. 17/2724/A, www.taxwin.be; Rb. Antwerpen 4 november 2019, 14/6016/A, www.taxwin.be; Rb. Antwerpen, 4 november 2019, 13/6993/A, www.taxwin.be.

35 Cass. 4 oktober 1985, *Arr. Cass.* 1985-86, 125; B. VANDEN BERGHE, "Belastingheffing volgens tekenen en indiciën – II. Rechtspraakoverzicht", *AFT* 2012, nr. 4, 22.

36 W. HUBER, "Bewijs en verweer bij indiciaire taxatie", *AFT* 1996, nr. 1, 5.

37 *Com. IB* 1992, nr. 341/6.

Het bestaan van een indiciair tekort moet substantieel zijn om voor belasting in aanmerking te komen. Kleine verschillen tussen de inkomsten en de uitgaven van een belastingplichtige zijn niet doorslaggevend om te spreken van een 'hogere graad van gegoedheid'.³⁸

2.2.1. Voorbeelden van tekenen en indiciën in de rechtspraak

2.2.1.1. Algemene voorbeelden

Hierna worden enkele voorbeelden uit de rechtspraak besproken met betrekking tot tekenen en indiciën die al dan niet aanvaard werden door de hoven en de rechtbanken:

- De vermogensaan groei van gelden op een bankrekening kan kwalificeren als een indicie.³⁹
- De vermogenstoestand op een gegeven tijdstip binnen een belastbaar tijdperk kan niet als een indicie worden aangemerkt.⁴⁰ Enkel de vermogensaan groei die tijdens een belastbaar tijdperk is vastgesteld, wordt aangemerkt als tekenen of indiciën van gegoedheid.⁴¹
- De totale waarde van een effectenportefeuille op een welbepaald tijdstip kan geen indicie uitmaken. Dit impliceert immers niet dat de belastingplichtige gedurende het belastbaar tijdperk voor het bedrag van de totale waarde uitgaven heeft verricht waaruit een hogere graad van gegoedheid kan blijken.⁴²

Het saldo van een rekening op het einde van het kalenderjaar kan evenwel in aanmerking worden genomen als indicie in het geval de betreffende rekening gedurende dat kalenderjaar werd geopend.⁴³

- De loutere optelsom van alle inkomende bedragen op een bankrekening kwalificeert niet als een indicie.⁴⁴

38 Antwerpen 27 februari 2002, www.monkey.be; Bergen 25 juni 1999, *FJF*, nr. 99/200; J. VANDEN BRANDEN en J. ROSELETH, *Fiscale procedure inkomstenbelastingen*, 2019, 111; W. HUBER, "Bewijs en verweer bij indiciaire taxatie", *AFT* 1996, nr. 1, 6-7.

39 Cass. 21 november 2014, F.13.0099.N, *FJF* 2015/196.

40 Cass. 29 januari 2021, F.18.0099.N, *TFR* 2021, nr. 612, 1035-1037.

41 Antwerpen 30 maart 2021, *RABG* 2021, nr. 17, 1592-1602.

42 Antwerpen 11 september 2018, rol nr. 2016/AR/2380, *FJF* 2019/5, 180-181.

43 Antwerpen 19 november 2019, rol nr. 2015/AR/735, *FJF* 2020/5, 178-179.

44 Antwerpen 15 juni 2016, *Fiscoloog* 2016, afl. 1480, 12; Antwerpen 15 januari 2019, 2017/AR/1116, www.fisconet.be; Cass. 14 februari 2019, rol nr. F.17.0134.F, *FJF* 2019/5, 180.

- Het bestaande saldo van een rekening-courant betreft geen indicie, doch de aangroei ervan tijdens een belastbaar tijdperk wel, zo oordeelde het Hof van Cassatie in 2019.⁴⁵ Hierbij dient de belastingadministratie alle creditering en debitering van de rekening-courant in aanmerking te nemen.⁴⁶

De rechtbank van eerste aanleg te Luik oordeelde dat het bewijs van een verhoging onvoldoende is in het geval de historiek van de rekening-courant ontbreekt. Die bewijslast ligt bij de belastingadministratie volgens de rechtbank.⁴⁷

- Een aanslag wordt willekeurig gevestigd in het geval de belastingadministratie de aankoop van een onroerend goed als indicie in aanmerking neemt, doch hierbij geen rekening houdt met de hypothecaire lening.⁴⁸
- De doorvoering van een kapitaalverhoging kan eventueel ook een geldig indicie uitmaken. De belastingadministratie moet evenwel steeds een ernstig onderzoek voeren naar de herkomst van de gelden die werden gebruikt voor de kapitaalsverhoging. In het geval de kapitaalverhoging werd gefinancierd door de incorporatie van een schuldvordering, betreft dit geen geldig indicie aangezien dit geen werkelijke uitgave is, doch een loutere omzetting van een schuldvordering in kapitaal en aandelen.⁴⁹
- Een klacht of anonieme verklikingsbrief kan geen indicie uitmaken aangezien het geen bekend feit oplevert en geen vermoeden oplevert dat als bewijs kan worden aangewend. Anoniem verkregen informatie levert hoogstens te verifiëren gegevens op.⁵⁰
- Een beroepsverlies als zodanig maakt geen indicie uit waaruit een hogere graad van gegoedheid blijkt. Dit is immers het resultaat van een reeks boekhoudkundige verrichtingen die niet noodzakelijk het gevolg zijn van werkelijke uitgaven. Bijgevolg kan de administratie hierbij niet zonder meer aannemen dat de belastingplichtige gedurende het betreffende belastbaar tijdperk eenzelfde som als het verlies heeft uitgegeven.⁵¹

45 Cass. 22 maart 2019, F.17.0111.N, www.monkey.be; Antwerpen 15 juni 2016, 2014/AR/2528, www.monkey.be; Brussel 14 januari 2014, *FJF*, nr. 2015/21.

46 Antwerpen 6 maart 2018, rolNr. 2016/AR/1523, www.taxwin.be; Brussel 14 mei 2019, 2015/AF/2019, www.fisconet.be.

47 Rb. Luik 2 april 2020, rolNr. 01/3109/A, *FJF* 2021/257, 354-355.

48 Brussel 1 maart 2018, rolNr. 2013/FR/49, www.taxwin.be.

49 Gent 20 oktober 2015, *FJF* 2017/16.

50 *Com. IB* nr. 341/5; Antwerpen 17 juni 2003, rolNr. A 03/7, www.fisconetplus.be.

51 *Com. IB* nr. 341/6; Antwerpen 24 september 2002, rolNr. A 02/11, www.fisconetplus.be.

- Een verhoging van de voorraad waarbij de belastingplichtige noch de oorsprong, noch de inkomsten die werden aangewend ter financiering, kan aantonen, maakt een indicie uit.⁵²
 - De volstorting van de aandelen werd door de rechtbank van eerste aanleg te Brugge aanvaard als een geldig indicie.⁵³
 - Cash stortingen en crediteringen van cheques werden door het hof van beroep te Antwerpen aanvaard als vaststaande gegeven die niet voor betwisting vatbaar zijn.⁵⁴
 - De aankoop van vreemde munten bij een wisselkantoor werd door het hof van beroep te Brussel aanvaard als een geldige indicie.⁵⁵
 - Gestolen gegevens kunnen worden aangewend als geldige tekenen en indicieën overeenkomstig de Antigooon-rechtspraak, zo stelt het hof van beroep te Antwerpen. *In casu* betroffen de gestolen gegevens de informatie van HSBC-bank. Hoewel de gegevens niet als dusdanig afkomstig waren van HSBC-bank, werd meermaals in de rechtspraak geoordeeld dat de gegevens zeker en vaststaand zijn.⁵⁶
- Deze rechtspraak is verschillend van de rechtspraak in enkele KB Lux-zaken waarbij de rechters oordeelden dat de informatie op zich niet betrouwbaar was en er geen zekerheid was dat deze overeenstemde met de realiteit.⁵⁷
- Verbeurdverklaarde inkomsten in het kader van een strafrechtelijke procedure kunnen een geldig indicie van een hogere graad van gegoedheid uitmaken in de zin van artikel 341, zo oordeelde het hof van beroep te Gent.⁵⁸

52 Rb. Namen 13 september 2018, 09/1613/A, 09/1614/A, *FJF* 2019/7, 251-252.

53 Rb. West-Vlaanderen afdeling Brugge 14 januari 2019, rolno. 10/692/A, www.taxwin.be.

54 Antwerpen 26 maart 2019, rolno. 2017/AR/1086, www.taxwin.be.

55 Brussel 14 mei 2019, rolno. 2015/AF/2019, www.fisconet.be; Brussel 3 februari 2022, rolno. 2014/AF/153, www.taxwin.be.

56 Antwerpen 19 november 2019, rolno. 2015/AR/735, *FJF* 2020/5, 178-179; Rb. Antwerpen 26 maart 2018, rolno. 13/6778/A, www.taxwin.be; Rb. Antwerpen 26 maart 2018, rolno. 13/6157/A en 14/4587/A, www.taxwin.be; Rb. Antwerpen 8 oktober 2018, rolno. 17/2724/A, www.taxwin.be; Rb. Antwerpen 4 november 2019, 14/6016/A, www.taxwin.be; Rb. Antwerpen, 4 november 2019, 13/6993/A, www.taxwin.be; Antwerpen 24 maart 2020, rolno. 2018/AR/1696, *TFR* 2021, nr. 600, 360-374.

57 K. BRYN, "Antigooon en de KB Lux-zaak, een neverending story", *TFR* 2020/54 afl. 592, 34.

58 Gent 24 september 2019, rolno. 2018/AR/909, www.taxwin.be.

- Verzamelde gegevens ten gevolge van een rechtsgeldige inzage van het gerechtsdossier door de belastingadministratie kunnen tekenen en indiciën uitmaken in de zin van artikel 341 WIB.⁵⁹

2.2.1.2. *Levensonderhoud*

De raming van de kosten van het levensonderhoud betreft in de praktijk de uitgave waaromtrent de meeste discussie ontstaat. Omwille van die redenen wordt het bewijs van deze indicie afzonderlijk besproken.

Hoewel van de belastingadministratie niet kan worden verwacht dat zij een exacte berekening van alle kosten van levensonderhoud zoals voeding, kleding, studiekosten, etc. opmaakt, dient zij toch rekening te houden met bepaalde elementen opdat de indiciaire afrekening niet willekeurig is. Het is daarbij van belang dat de raming van de kosten van het levensonderhoud nauwkeurig en op basis van concrete elementen gebeurt, opdat aan de motiveringsverplichting is voldaan en de belastingplichtige de mogelijkheid wordt gegeven om het tegenbewijs te leveren.⁶⁰

Bij de vermogensafrekening moet de belastingadministratie uiteraard rekening houden met de gezinssituatie van de belastingplichtige en de inkomsten van het gezin. In het geval de belastingplichtige gehuwd is of samenwoont met zijn partner moet de belastingadministratie daarmee rekening houden. De belastingadministratie dient ofwel rekening te houden met het inkomen van de partner, ofwel met het feit dat die een deel van de uitgaven draagt.⁶¹ Een aanslag is nietig in het geval de belastingadministratie daarmee geen rekening houdt, doch op de hoogte is van gezinssituatie van de belastingplichtige.⁶² Gezamenlijke investeringen en uitgaven kunnen niet worden weerhouden als indicie van één van de echtgenoten of partners.⁶³

De kosten van levensonderhoud mogen door de belastingadministratie geschat en vastgesteld worden op basis van vermoedens. Zij mag zich hierbij evenwel niet beroepen op theoretische of volgens de statistieken gemaakte berekeningen. Er moet steeds rekening worden gehouden met de concrete omstandigheden waarin de belastingplichtige leeft en de uitgaven die hij heeft gedaan.⁶⁴ Teken en indiciën mogen immers niet

59 Antwerpen 21 januari 2020, rolno. 2018/AR/1510 en 2018/AR/1536, www.taxwin.be; Rb. Leuven 20 maart 2020, rolno. 18/1707/A, www.taxwin.be.

60 Antwerpen 13 april 2004, www.monkey.be; Antwerpen 16 januari 2007, www.monkey.be.

61 Brussel 26 juni 1992, *FJF* 93/14; *Com. IB* nr. 341/37.

62 Luik 4 maart 2009, *Fiscoloog* 2011, afl. 1256, 11; Brussel 2 mei 2019, rolno. 2015/AF/358, *FJF* 2019/9, 332-333.

63 J. VANDEN BRANDEN en J. ROSELETH, *Fiscale procedure inkomstenbelastingen*, 2019, 111.

64 Antwerpen 26 februari 2019, rolno. 2017/AR/1025, www.taxwin.be.

vreemd zijn aan de belastingplichtigen.⁶⁵ Men kan bijvoorbeeld denken aan het aantal inwonende kinderen, bezit van meerdere wagens, het beschikken over eigen veeteelt en/of landbouwproducten, etc. Maar ook bijvoorbeeld de gevolgen van het geloof van de belastingplichtige kan invloed hebben op de kosten van levensonderhoud.⁶⁶

Het hof van beroep te Brussel herhaalde voormelde principes in haar arrest van 22 februari 2018 en oordeelde dat de tekenen en indiciën moeten voortkomen uit de persoonlijke situatie van de belastingplichtige en niet van gegevens die hem vreemd zijn. De belastingadministratie had de forfaitaire waardering van het levensonderhoud gebaseerd op de bedragen die worden weerhouden in de regelgeving inzake de terugvordering van een sociale uitkering die is toegekend door het OCMW. Het hof oordeelde dat dit levensminimum niet het minimum aan levensbehoeften van elke burger bepaalt en bovendien voormelde waardering niet door de belastingadministratie wordt gerechtvaardigd.⁶⁷

2.2.2. Kwalificatie van het belastbaar inkomen

Wanneer blijkt dat er sprake is van een indiciair tekort en de belastingadministratie dit als inkomen wil belasten, stelt zich uiteraard de vraag welke aard dit inkomen heeft en onder welke categorie van artikel 6 WIB het inkomen kwalificeert.

In 1966 oordeelde het Hof van Cassatie dat het indiciair vermoede inkomen, behoudens tegenbewijs, moet worden beschouwd als beroepsinkomen.⁶⁸ Dit standpunt werd terecht door de rechtsleer betwist aangezien dit niet zo was opgenomen in de wetgeving. Het Hof kwam dan ook terug op haar standpunt in het arrest van 1 oktober 2004 en oordeelde dat het inkomen niet wordt geacht beroepsinkomen te zijn en dat de belastingadministratie hiervan de bewijslast draagt.⁶⁹

65 Rb. Namen 28 november 2019, rolNr. 17/205/A, *FJF* 2020/9, 344, verwijst naar Cass. 16 oktober 2009, F.08.0005.F.

66 Cass. 4 oktober 1985, *FJF*, nr. 86/103; J. VANDEN BRANDEN en J. ROSELETH, *Fiscale procedure inkomstenbelastingen*, 2019, 116-117.

67 Brussel 22 februari 2018, rolNr. 2013/FR/49, *FJF* 2018/10; Brussel 1 maart 2018, rolNr. 2013/FR/49, www.taxwin.be.

68 Cass. 22 november 1966, *Pas.* 1967, I, 382.

69 Cass. 1 oktober 2004, W. HUBER, "De kwalificatie van een indiciair inkomen", *TFR* 2005/7, nr. 279, 371-373.

Sinds het arrest van het Hof van Cassatie van 16 oktober 2009 bestaat er geen twijfel meer en wordt aangenomen dat het indiciair tekort mag worden weerhouden als een inkomen “van onbepaalde oorsprong”. Dit heeft tot gevolg dat het normaal belastingregime en de progressieve tarieven hierop van toepassing zijn.⁷⁰ Het is aldus niet noodzakelijk dat de belastingadministratie de aard en de afkomst van de bezittingen op grond waarvan de indiciaire taxatie is gevestigd, dient aan te tonen en op basis daarvan de belastbare inkomsten onder een inkomenscategorie van artikel 6 WIB zou brengen.

Bovenstaande heeft tot gevolg dat het indiciair tekort niet kan worden aangewend voor een wijziging van de omzet met het oog op een naheffing van de BTW. Het kan wel worden ingeroepen als feitelijk vermoeden, zo oordeelde de Minister.⁷¹

Door de kwalificatie van de belastbare inkomsten als inkomen van onbepaalde oorsprong kan de vermeerdering wegens onvoldoende voorafbetalingen niet meer worden opgelegd, noch zullen bijkomende sociale bijdragen verschuldigd zijn. Desalniettemin staat het de belastingadministratie steeds vrij alsnog aan te tonen dat de belastbare inkomsten beroepsinkomen betreffen. Dit bewijs kan worden geleverd met feitelijke vermoedens.⁷²

In het geval de belastingadministratie het indiciair tekort wenst te belasten als beroepsinkomen, dan draagt zij hiervan de bewijslast. De rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen oordeelde hieromtrent dat het inkomen noodzakelijk en onmiskenbaar aan de beroepswerkzaamheid van de belastingplichtige moet toe te wijzen zijn. In de betreffende casus was dit niet het geval.⁷³

70 Cass. 16 oktober 2009; Cass. 21 november 2014, F.13.0099.N.

71 Vr. nr. 1308 DEVLIES 11 januari 2008, Vr. & Antw. Kamer 2007-2008, nr. 13, 2173.

72 Cass. 22 oktober 2004, TFR 2005, afl. 279, 368.

73 Rb. Antwerpen 21 oktober 2019, rolnr. 18/1066/A, www.taxwin.be.

3. De bewijslast van de belastingplichtige – tegenbewijs

Het wettelijk vermoeden van artikel 341 WIB betreft een vermoeden *juris tantum* en kan door de belastingplichtige aldus worden weerlegd. De belastingplichtige zal betwisten dat de gedane uitgaven wijzen op een hogere graad van gegoedheid dan blijkt uit de inkomsten die werden aangegeven. De belastingplichtige kan daarnaast aantonen dat de hogere graad van gegoedheid werd gefinancierd met andere middelen dan die moeten worden opgenomen in de aangifte of betwisten dat de betreffende uitgaven werd gedaan in die periode.

Ook de belastingplichtige dient hierbij nauwkeurig te werk te gaan en mag zich niet beperken tot loutere beweringen, doch dient positieve en controleerbare elementen naar voor te schuiven als tegenbewijs.⁷⁴ Hierna zal blijken dat het niet volstaat dat de belastingplichtige aantoont dat hij over voldoende financiële middelen beschikte gedurende het belastbaar tijdperk.⁷⁵

3.1. De belastingplichtige kan het bewijs van de hogere graad van gegoedheid betwisten

3.1.1. Willekeurige aanslag

In het geval de aanslag niet is bewezen omdat deze is opgebouwd op grond van eenvoudige vermoedens en loutere veronderstellingen, kan de belastingplichtige vorderen dat deze wegens willekeur wordt vernietigd. In die zin oordeelde de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen over de casus waarbij de belastingadministratie de raming van het levensonderhoud onder meer baseerde op kosten voor kijk- en luistergeld, abonnement kabeltelevisie en luxe-uitgaven, hoewel zij geenszins aantoonde dat de belastingplichtige deze uitgaven heeft gedaan.⁷⁶ Dit werd recent bevestigd door de rechtbank van eerste aanleg te Luik in haar arrest van 11 mei 2020.⁷⁷

74 Rb. Leuven 8 maart 2019, rolNr. 00/1504/A, www.taxwin.be.

75 Rb. Leuven 1 december 2017, *TFR* 2018/17, nr. 549.

76 Antwerpen 3 april 2015, *Fiscooloog* 2016, afl. 1466, 16.

77 Rb. Luik 11 mei 2020, rolNr. 19/549/A, *RGCF* 2020, afl. 6, 471.

Daarnaast kan de belastingplichtige motiveren dat de belastingadministratie faalt een indiciaire afrekening te maken voor een representatieve periode.⁷⁸

Recent diende het Hof van Cassatie zich uit te spreken over een dossier waarin de belastingadministratie bij de taxatie over een tijdspanne voor bepaalde jaren een indiciaire afrekening had opgesteld en het indiciair tekort had getaxeerd maar voor enkele jaren geen toepassing had gemaakt van het wettelijk vermoeden. Het Hof oordeelde dat de belastingadministratie vrij kiest aan de hand van welke bewijsmiddelen zij voor een bepaald aanslagjaar tot taxatie overgaat. Het Hof oordeelt daarbij dat het niet als willekeurig kan worden beschouwd dat de administratie voor een aanslagjaar gebruik maakt van een welbepaald bewijsmiddel en voor het daaropvolgende aanslagjaar gebruik maakt van een ander bewijsmiddel.⁷⁹

Het hof van beroep te Brussel vernietigde in haar arrest van 17 september 2020 een aanslag in hoofde van een student op grond van artikel 341 WIB, omwille van het feit dat de kosten van levensonderhoud in zijn hoofde werden berekend alsof hij gezinshoofd is. Vanzelfsprekend stelt het hof dat de belastingadministratie hierdoor bij het vaststellen van de indiciaire afrekening op geen enkele wijze rekening wordt gehouden met de concrete situatie van de belastingplichtige.⁸⁰

3.1.2. Hertaxatie en subsidiaire aanslag in kader van artikel 341 WIB

Bij de toepassing van artikel 341 WIB en de verdere discussie tussen de belastingplichtige en de belastingadministratie moet worden opgelet dat het zogenaamd 'verbod op compensatie' niet wordt geschonden. In het geval de taxatieambtenaar een aanslag heeft gevestigd op grond van de indiciaire afrekening gesteund op bepaalde indicieën, dan kan de Adviseur-Generaal bij latere betwisting door de belastingplichtige, enkel uitspraak doen over die indicieën. Het is de Adviseur-Generaal niet toegelaten andere elementen als indicie in aanmerking te nemen aangezien hij slechts de geuite bezwaren kan beoordelen en geen belastingsupplement kan vestigen.⁸¹

78 Zie ook *supra* Titel 2.1.4; Antwerpen 9 september 2014, *FJF* 2015/105; Gent 27 mei 2014, *TGR-TWVR* 2015, afl. 2, 137.

79 Cass. 21 april 2022, AR F.19.0131.N, www.monkey.be.

80 Brussel 17 september 2020, rolnr. 2019/FR/20, *FJF* 2021/5, 184.

81 Cass. 30 april 1987, *FJF*, nr. 88/104; J. VANDEN BRANDEN en J. ROSELETH, *Fiscale procedure inkomstenbelastingen*, 2019, 122.

Er kan evenwel steeds een subsidiaire aanslag gevestigd worden in het geval een aanslag willekeurig wordt bevonden. Dit kan evenwel enkel als de willekeur betrekking heeft op de wijze van de vaststelling van de belastbare grondslag, zo stelt onder andere het hof van beroep te Antwerpen. Het hof had de oorspronkelijke aanslag nietig verklaard omdat de indiciaire afrekening geen rekening hield met bepaalde uitgaven, bestedingen en investeringen die de belastingplichtige had gedaan. Immers de belastingadministratie had louter alle inkomende bedragen op de zichtrekening opgeteld. De willekeur werd verholpen door rekening te houden met bepaalde uitgaven. Het hof oordeelde hierbij dat de willekeur betrekking had op de wijze van de vaststelling van de belastbare grondslag en niet op het bestaan van die belastbare grondslag.⁸² Deze rechtspraak werd door het hof van beroep te Gent bevestigd.⁸³

De subsidiaire aanslag dient op grond van dezelfde belastingelementen worden gevestigd. De aanslag kan niet worden gevestigd op een hogere grondslag dan deze van de vernietigde aanslag. Het feit dat de tekenen en indiciën verschillend mogen zijn van die in de aanvankelijke aanslag, is enkel een gevolg van het feit dat artikel 341 WIB slechts een bewijsmiddel betreft. Het artikel stelt de grondslag vast maar is op zich geen element van de belastbare grondslag. In die zin kunnen andere bewijsmiddelen of andere te verantwoorden uitgaven, worden aangewend of het bewijsmiddel op een andere wijze toepassen.⁸⁴

82 Antwerpen 27 februari 2018, rolNr. 2014/AR/2520, www.taxwin.be; Cass. 22 mei 2015, F.13.0169.N, www.cass.be; Antwerpen 23 oktober 2018, rolNr. 2017/AR/413, *FJF* 2019/7, 253.

83 Gent 10 september 2019, rolNr. 2016/AR/1431, *Fiscoloog* 2021, afl. 1651, 11.

84 Antwerpen 17 april 2018, rolNr. 2015/AR/2583, *RABG* 2018/19, 1720-1726 en de daar besproken rechtspraak van het Hof van Cassatie; Bergen 10 oktober 2018, rolNr. 2017/RF/362, *FJF* 2019/8, 287-288; Luik 7 januari 2020, 2016/RG/108, *FJF* 2020/110, 146-147.

3.2. De belastingplichtige kan aantonen dat hij over voldoende inkomsten beschikte om de betreffende uitgaven te financieren

De belastingplichtige kan het tegenbewijs leveren door aan te tonen dat de uitgaven werden gefinancierd met belaste inkomsten uit voorgaande jaren of met niet-belastbare inkomsten. Dit bewijs kan met alle middelen van gemeen recht, behoudens de eed, geleverd worden. Dit tegenbewijs kan enkel worden geleverd door andere inkomsten dan deze die belastbaar zijn in de inkomstenbelastingen. Alle belastbare inkomsten voor het betrokken belastbaar tijdperk en ongeacht of deze al dan niet werden belast, zo stelt het Hof van Cassatie, zijn uitgesloten van het te leveren tegenbewijs.⁸⁵

3.2.1. De belastingplichtige dient niet aan te tonen dat de financiële middelen daadwerkelijk werden aangewend voor de uitgave maar moet dit wel aannemelijk maken

De belastingplichtige dient aan te tonen dat hij over de financiële middelen beschikte om zijn uitgaven te financieren. Hij dient geenszins aan te tonen dat de gelden ook daadwerkelijk zijn aangewend. Er kan immers niet van hem verwacht worden dat hij een volledige historiek weergeeft van beleggingen en opnemingen.⁸⁶

In de praktijk wordt geregeld door de belastingplichtige gemotiveerd dat het indiciair tekort werd gefinancierd door leningen of giften van derden. Hierbij zal aangetoond moeten worden dat die gelden daadwerkelijk werden ontvangen en dat men hierover kon beschikken. In de familiale context is het evenwel gebruikelijk dat hiervoor geen schriftelijk bewijs voorhanden is. De rechtspraak aanvaardt dat niet voor elke lening of gift een formeel en sluitend bewijs moet worden voorgelegd. Maar de rechtspraak vereist wel dat de belastingplichtige aannemelijk maakt dat hij de betreffende gelden in zijn bezit heeft gehad.⁸⁷ Het is van belang dat de elementen die de belastingplichtige aanvoert met elkaar overeenstemmen opdat deze een vermoeden kunnen vormen dat de schenking of de lening rechtvaardigt.⁸⁸

85 Cass. 16 februari 2001, *Fisc. Koer.* 2001, 218; J. VANDEN BRANDEN en J. ROSELETH, *Fiscale procedure inkomstenbelastingen*, 2019, 120.

86 J. VANDEN BRANDEN en J. ROSELETH, *Fiscale procedure inkomstenbelastingen*, 2019, 120; Cass. 5 september 1986, *FJF* 87/81; Brussel 14 januari 2014, *FJF* 2015/21; Antwerpen 31 mei 2016, rolno. 2014/AR/3201, www.monkey.be; Antwerpen 27 februari 2018, rolno. 2014/AR/250, www.monkey.be.

87 Bergen 4 november 2015, rolno. 15/1268, www.monkey.be.

88 B. VANDEN BERGHE, "Belastingheffing volgens tekenen en indicieën – II. Rechtspraakoverzicht", *AFT* 2012, nr. 4, 41.

Het bewijs van het verwerven van de financiële middelen op zich is onvoldoende. De belastingplichtige zal bijkomend moeten bewijzen dat die middelen nog in zijn bezit waren tijdens het belastbaar tijdperk waarin de uitgave werd gedaan.⁸⁹ De belastingplichtige dient aannemelijk te maken dat het indiciair tekort werd gefinancierd met die gelden. Het hof van beroep te Antwerpen oordeelde dat van de belastingplichtige niet kan worden gevraagd het bewijs te leveren van de concrete herkomst van iedere uitgave. Het is volgens het hof noodzakelijk, doch voldoende dat de belastingplichtige het bestaan van een verantwoording voor zijn vastgestelde hogere graad van gegoedheid, en dus zijn vermogensbalans, aantoont. De belastingplichtige moet derhalve niet aantonen dat de uitgaven die als indicie weerhouden werden, specifiek gefinancierd werden met de door hem aangebrachte verantwoordingselementen. Evenmin moet hij de historiek van deze rechtvaardigende elementen aantonen. *In casu* oordeelde het hof dat de aandelenverkoop in 2003 niet kan worden aangewend als verantwoording voor het indiciair tekort van inkomstenjaar 2009 gelet op het verloop van 5 jaar.⁹⁰

Gelijkaardig oordeelde het hof van beroep te Gent waarbij een indiciair tekort werd vastgesteld voor inkomstenjaar 2007 ten belope van 18.000 EUR. *In casu* kon de belastingplichtige aantonen dat hij in 2006 een bedrag van 600.000 EUR ontving uit een aandelenverkoop, doch hij kon niet aannemelijk maken dat hij nog over dit bedrag beschikte in inkomstenjaar 2007.⁹¹

Ten opzichte van spaargelden en liggende gelden, stelt de rechtspraak zich sceptisch op. Er wordt aanvaard dat een belastingplichtige over spaarmogelijkheden beschikt maar die mogelijkheid is niet voldoende om het tegenbewijs van het indiciair tekort te leveren.⁹² Het hof van beroep te Gent oordeelde dat *“De enkele bewering door de belastingplichtige dat hij in de vorige jaren kon sparen, volstaat niet als weerlegging van het indiciair tekort. Wanneer de belastingadministratie op objectieve basis een dergelijk tekort aantoont, dan komt het aan de belastingplichtige toe om de beweerd spaargelden die bij het begin van het betreffende belastbare tijdperk voorhanden zouden geweest zijn, te bewijzen.”*⁹³

89 B. VANDEN BERGHE, “Belastingheffing volgens tekenen en indicien – II. Rechtspraakoverzicht”, *AFT* 2012, nr. 4, 39, de aangehaalde rechtspraak in voetnoot 212; Brussel 4 februari 2010, rolNr. 1993/611, www.monkey.be; Gent 2 februari 2010, rolNr. 2005/711 www.monkey.be; Gent 9 oktober 2018, rolNr. 2017/AR/968, www.taxwin.be.

90 Antwerpen 31 mei 2016, rolNr. 2014/AR/3201, www.monkey.be.

91 Gent 8 december 2015, 2015/AR/179, www.monkey.be; J. VANDEN BRANDEN en J. ROSELETH, *Fiscale procedure inkomstenbelastingen*, 2019, 120.

92 Rb. Namen 5 juni 2019, rolNr. 16/1425/A, *RGCF* 2019, afl. 5, 413.

93 Gent 1 juni 2010, rolNr. 2009/1791, www.monkey.be.

De belastingplichtige dient wel de herkomst van de spaargelden aan te tonen. Het hof van beroep te Gent heeft aanvaard dat een belastingplichtige ten gevolge van zijn voormalige bestuurdersfunctie in een onderneming in Oekraïne een groot spaarvermogen had en dat deze inkomsten niet in België belastbaar waren. Ten gevolge van de officiële douanedocumenten die de belastingplichtige aanbracht, achtte het hof aangetoond dat de rekeningen in België met belastingvrije cash gelden vanuit Oekraïne werden gespijsd en op die wijze het opgebouwde spaarvermogen naar België werd overgebracht.⁹⁴

3.2.2. Redelijke bewijslast en het onmogelijk te leveren negatief bewijs

De taxatieambtenaar dient het tegenbewijs met de vereiste bevattelijkheidszin te beoordelen. Het tegenbewijs moet binnen redelijke grenzen blijven en mag, zo stelt de rechtsleer, niet dermate streng beoordeeld worden dat het onmogelijk zou zijn het te leveren, rekening houdend met de omstandigheden eigen aan de zaak. Het redelijk karakter van de bewijslast verzet zich ertegen dat van de belastingplichtige wordt gevraagd het onmogelijke te bewijzen.⁹⁵ Ook de administratieve commentaren stellen uitdrukkelijk dat de taxatieambtenaar de vereiste bevattelijkheidszin aan de dag dient te brengen bij de beoordeling van de door de belastingplichtige gegeven uitleg.⁹⁶

Dit redelijk karakter dat de belastingadministratie aan het licht moet brengen, verzet zich ertegen dat aan de belastingplichtige elementen worden geëist die onmogelijk bij te brengen zijn.

Het hof van beroep te Luik oordeelde dat het geen onmogelijke bewijslast is voor de belastingplichtige om aan te tonen dat hij op de eerste dag van de betwiste periode over een bepaald bedrag kon beschikken. In dit geval kon de belastingplichtige enkel aantonen dat hij over de som geld beschikte in een belastbare periode voorafgaand aan de betwiste belastbare periode. Het hof oordeelde echter dat dit ten gevolge van het annualiteitsbeginsel onvoldoende was.⁹⁷ Zo ook oordeelde het Hof van Cassatie recent in haar arrest van 3 september 2021.⁹⁸

94 Gent 12 januari 2010, rolnr. 2008/1947, www.monkey.be.

95 W. HUBER, "Bewijs en verweer bij indiciaire taxatie", *AFT* 1996, nr. 1, 12

96 *Com. IB* nr. 341/18.

97 Luik 25 juli 2019, rolnr. 2015/AF/208, www.fisconet.be.

98 Cass. 3 september 2021, F.21.0011.F, www.taxwin.be.

Van een belastingplichtige mag niet gevraagd worden het negatief bewijs te leveren. Het nieuw bewijsrecht in het gemeen recht bepaalt hieromtrent in artikel 8.6., eerste lid Nieuw Burgerlijk Wetboek: *“Onverminderd de verplichting tot medewerking van alle partijen aan de bewijsvoering, kan hij die de bewijslast draagt van een negatief feit, genoeg nemen met het aantonen van de waarschijnlijkheid van dat feit.”* (eigen onderlijning)

Uit voorgaande en onderstaande voorbeelden blijkt dat het voor de belastingplichtige niet eenvoudig is om het tegenbewijs te leveren. Deze zware bewijslast moet o.i. evenwel worden bekeken in het licht van de redelijke bewijslast, alsook artikel 8.6 NBW waarbij van een belastingplichtige niet kan worden vereist dat hij een negatief feit aantoonst. Het volstaat dat de belastingplichtige dit feit aannemelijk maakt.

3.2.3. Voorbeelden van tegenbewijzen uit de rechtspraak

Hierna worden enkele voorbeelden vanuit de rechtspraak besproken met betrekking tot de aanvaarding of verwerping van het door de belastingplichtige geleverde tegenbewijs:

- Liggende spaargelden wordt afwisselend aanvaard.⁹⁹
- Gebruiken inzake familiale solidariteit wordt soms aanvaard maar de rechtspraak verlangt hier positieve en controleerbare elementen.¹⁰⁰ In het geval waarbij een belastingplichtige een feitelijk gezin vormt met zijn moeder en jongere zus heeft het hof van beroep te Brussel aanvaard dat het indiciair tekort kan worden verantwoord door middel van de financiële tussenkomst of de tussenkomst in natura door zijn familie. Het hof houdt hierbij rekening met de kinderbijslag die de moeder ontvangt en met een bankoverschrijving met duidelijke mededeling door de grote zus.¹⁰¹
- Bruidsschat wordt aanvaard indien voldoende overeenstemmende elementen die het bestaan ervan aantonen, kunnen worden aangebracht.¹⁰²

99 Wel aanvaard: Gent 1 juni 2005, www.monkey.be; Rb. Antwerpen 5 februari 2003, www.monkey.be. Niet aanvaard: Gent 26 januari 2010, www.monkey.be; Bergen 6 maart 2009, www.monkey.be; Brussel 5 december 2007, www.monkey.be; Luik 13 juni 2003, www.monkey.be.

100 Rb. Luik 25 oktober 2007, www.monkey.be.

101 Brussel 22 april 2021, rolnr. 2017/AF/8, www.taxwin.be.

102 Antwerpen 23 maart 1999, *FJF* 99/197; Rb. Antwerpen 11 december 2002, www.monkey.be.

- De rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen aanvaardde in haar vonnis van 19 januari 2018 het bewijs van enkele onderhandse leningen niet. De belastingplichtige bracht onderhandse akten en een geschreven ontvangstbewijs van de betreffende leningen aan. De rechtbank oordeelde dat niet wordt aangetoond op welke wijze en of de gelden daadwerkelijk werden overhandigd. Daarnaast werd geen bewijs van enige terugbetalingen aangebracht. De rechtbank oordeelde dat de betreffende leningen niet als verantwoording van het indiciair tekort kunnen worden aangenomen.¹⁰³
- De schenking van de vader van de belastingplichtige wordt volgens het hof van beroep te Gent niet aangetoond aangezien geen bewijs wordt aangebracht waaruit blijkt dat de gelden die de vader van zijn rekening hield aan de belastingplichtigen geschonken of overhandigd werd om erover te beschikken.¹⁰⁴
- Het hof van beroep te Gent oordeelde dat een schadevergoeding ontvangen in 1978 geen voldoende tegenbewijs is voor een indiciair tekort in 1982 en 1983 indien de belastingplichtige niet aannemelijk kan maken dat zij dit geld nog ter beschikking had.¹⁰⁵
- Het inkomen uit een vorig aanslagjaar kan enkel worden aanvaard als tegenbewijs in geval wordt aangetoond dat dit inkomen in een volgend aanslagjaar werd aangewend.¹⁰⁶
- Uit voorgaande blijkt dat de storting van het kapitaal van een vennootschap als geldig indicie kan worden aangewend. De storting of volstorting dient evenwel door de belastingadministratie te worden aangetoond. Het gegeven dat een belastingplichtige medeoprichter is van een vennootschap zoals blijkt uit de oprichtingsakte, toont niet aan dat hij overging tot volstorting van het oprichterskapitaal. Het hof van beroep te Antwerpen oordeelde dan ook dat de belastbare grondslag willekeurig werd vastgesteld.¹⁰⁷

103 Rb. Antwerpen 19 januari 2018, 08/6345/A, www.taxwin.be; gelijkaardig oordeelden Rb. Leuven 11 januari 2019, 17/1374/A, www.taxwin.be, en Antwerpen 26 mei 2020, rolno. 2018/AR/2316, www.taxwin.be.

104 Gent 30 oktober 2018, rolno. 2017/AR/1170, www.taxwin.be.

105 Gent 27 februari 2018, rolno. 2016/AR/1946, www.taxwin.be.

106 Rb. Leuven 11 januari 2019, 17/1374/A, www.taxwin.be.

107 Antwerpen 26 februari 2019, rolno. 2017/AR/1148 en 2017/AR/1265, www.taxwin.be.

- Door zonder meer aan te nemen dat een belastingplichtige bepaalde investeringen alleen heeft gedaan hoewel uit het strafdossier en een vonnis van de rechtbank van eerste aanleg blijkt dat de belastingplichtige deze investeringen samen met zijn moeder deed, heeft de administratie uit de juiste feiten niet te verantwoorden gevolgtrekkingen afgeleid. De betreffende aanslag werd door het hof van beroep te Antwerpen willekeurig bevonden en vernietigd.¹⁰⁸
- De rechtbank van eerste aanleg te Luik oordeelde dat een belastingplichtige het recht heeft om zijn spaargeld niet in het banksysteem onder te brengen. Hij moet evenwel in staat zijn om in het kader van het tegenbewijs, het bewijs te leveren van het bestaan van eerdere spaargelden om een bepaalde welstand te verantwoorden met inkomsten uit voorgaande aanslagjaren.¹⁰⁹
- De rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen heeft geoordeeld dat een sobere levensstijl geen tegenbewijs kan vormen. Beperkte uitgaven tonen niet aan dat ook de inkomsten van de belastingplichtige beperkt zouden zijn.¹¹⁰

Uit voorgaande blijkt dat het tegenbewijs voor de belastingplichtige niet eenvoudig is te leveren en in de praktijk een uitdaging vormt. De rechtspraak is evenwel zeer casuïstiek waarbij steeds alle feitelijke omstandigheden bekeken worden vooraleer een oordeel wordt geveld. In de praktijk zal de belastingplichtige steeds zo veel mogelijk overeenstemmende gegevens en documenten moeten verzamelen om het aangeleverde tegenbewijs te onderbouwen en de belastingadministratie of de rechter van de werkelijkheid ervan te overtuigen.

108 Antwerpen 26 maart 2019, rolNr. 2017/AR/1795 en 2017/AR/1796, www.taxwin.be.

109 Rb. Luik 21 mei 2019, rolNr. 18/608/A, www.taxwin.be.

110 Rb. Antwerpen 19 oktober 2018, rolNr. 18/587/A, www.taxwin.be.

TISHA DUJARDIN

Tuerlinckx Fiscale Advocaten
 Van Putlei 14
 2018 Antwerpen
 Tel.: 03 206 21 10
 E-mail: tisha.dujardin@tuerlinckx.eu
 Website: www.tuerlinckx.eu

Opleiding: Tisha behaalde haar Master in de rechten met specialisatie fiscaal recht (UA, 2019).

Professionele ervaring: Tisha is sinds 2019 lid van de Balie Antwerpen en advocaat bij Tuerlinckx Tax Lawyers.

Recente publicaties:

- POLFLIET E. en DUJARDIN T., “Ministerraad keurt voorontwerp goed dat fiscaal landschap ingrijpend zal veranderen”, *Fisc. Act.* 2022, nr. 27, 1-4.
- DUJARDIN T., “TAX-ALERT De forfaitaire belastingplichtige/ BNTW-plichtige is niet meer...”, 26 januari 2022, <https://www.tuerlinckx.eu/nl/shares-expertise/tax-alert-de-forfaitaire-belastingplichtigebtw-plichtige-niet-meer>.
- ALAIME B. en DUJARDIN T., “Niet-aangifte buitenlandse rekening is nog geen bewijs van kwaad opzet”, *Fisc. Act.* 27 oktober 2021, nr. 34, 10-12.
- DUJARDIN T., “Buitenlandse rekeningen en wat met de taks op beursverrichtingen?”, 8 februari 2021, <https://www.tuerlinckx.eu/nl/shares-expertise/buitenlandse-rekeningen-en-wat-met-de-taks-op-beursverrichtingen>;
- DUJARDIN T., Hoofdstuk IX “Internationaal werk, (inter)nationaal belast?”, *Tien hete hangijzers in de fiscale praktijk*, 2020, 162-183.

JAN TUERLINCKX

Tuerlinckx Fiscale Advocaten
 Van Putlei 14
 2018 Antwerpen
 Tel.: 03 206 21 10
 E-mail: jan.tuerlinckx@tuerlinckx.eu
 Website: www.tuerlinckx.eu

Opleiding: Jan is Licentiaat in de Rechten (KUL, 1994) en specialiseerde zich zowel in het Fiscaal Recht (EHSAL-FHS, 1995) als in het Vennootschapsrecht (KUB, 1998).

Professionele ervaring: Jan Tuerlinckx is lid van Balie Antwerpen en eveneens van Balie Luik. Na een partnerschap in twee fiscale advocatenkantoren, startte Jan in 2011 in Antwerpen met het kantoor Tuerlinckx Tax Lawyers. Hij heeft inmiddels meer dan 20 jaar ervaring in fiscaal-, vennootschaps- en financieelrechtelijke dossiers – zowel op het vlak van onderhandelen als litige – en hij begeleidt jaarlijks diverse belangrijke transacties.

Recente publicaties:

- TUERLINCKX J., *Wat Wit Was*, 2020, 240p.
- TUERLINCKX TAX LAWYERS, *Tien hete hangijzers in de fiscale praktijk*, 2020, 205p.
- TUERLINCKX J., E. POLFLIET en N. VERHEYDEN, *Structurele nota omtrent de problematiek van de aangiften in de directe belastingen*, januari 2022.

Jan Tuerlinckx levert regelmatig artikels en opiniestukken aan gerenommeerde tijdschriften en organisaties. Een greep uit de meest recente bijdragen:

- TUERLINCKX J., “Over zandputten en dwangsommen”, 29 augustus 2022, www.trends.be.
- TUERLINCKX J., “Pas op met wat gemeten wordt”, 30 juni 2022, www.trends.be.
- TUERLINCKX J., “Cafetariaplannen onder hoogspanning”, 17 mei 2022, www.trends.be.
- TUERLINCKX J., “Het temmen van de prijzendraak”, 7 april 2022, www.trends.be.
- TUERLINCKX J., “De laatste dans van de belastingvrije meerwaarde”, 13 januari 2022, www.trends.be.

TUERLINCKX TAX LAWYERS

is een nationaal georiënteerd advocatenkantoor gespecialiseerd in fiscaal recht. Het kantoor adviseert en begeleidt bedrijven, organisaties en particulieren bij fiscale vragen en fiscaal-juridische procedures en geschillen.

KANTOOR ANTWERPEN

Van Putlei 14
B-2018 Antwerpen
T. +32 3 206 21 10

KANTOOR CHARLEROI

Boulevard Pierre Mayance 17
B-6000 Charleroi
T +32 7 118 37 24

KANTOOR HASSELT

Eikenenweg 73
B-3520 Zonhoven
T. +32 3 206 21 10

KANTOOR WESTERLO

Nijverheidsstraat 13
B-2260 Westerlo
T. +32 14 21 01 10